

JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHISHDA MAHALLABAY YONDASHUVNING SAMARADORLIGI QUYIDAGI JIHATLAR ORQALI TA'MINLANMOQDA

Muallif: Xudoyberdiyev Asror Komilovich

Sergeli tumani bo'yicha IIO FMB xodimi

1. Mahallalarda profilaktika tizimining yangilanishi

2025-yilgi PQ-1-sonli Prezident qaroriga ko'ra, har bir mahallada huquqbuzarliklarni oldini olish uchun "mahalla yettiligi" (rais, profilaktika inspektori, yoshlar yetakchisi, xotin-qizlar faoli, ijtimoiy xodim, soliq inspektori va hokim yordamchisi) vakillarining aniq mas'uliyatlari belgilandi. Ular ijtimoiy profilaktika, kriminogen omillarni bartaraf etish va aholi bilan muloqotni kuchaytirish orqali samaradorlikni oshiradi .

- Namunali xavfsiz hududlar: Kriminogen vaziyati og'ir mahallalarda "namunali xavfsiz ko'cha" va "yo'laklar" tashkil etilib, barqarorlashtirgan rahbarlar moddiy rag'batlantiriladi .

2. Ilmiy yondashuv va tadqiqotlar

Jinoyat sodir bo'lgan mahallalarda Huquqni muhofaza qilish akademiyasi va boshqa ilmiy muassasalar tomonidan ilmiy asoslangan tadqiqotlar o'tkaziladi. Bu orqali jinoyat sabablarini chuqur tahlil qilib, mahallaga mos profilaktika metodikalari ishlab chiqiladi . Masalan, Qashqadaryo viloyatida o'tkazilgan tadqiqotlar natijasida idoralararo hamkorlikni kuchaytirish tavsiyalari berilgan .

3. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish

- "E-mahalla" va "E-profilaktika" tizimlari: Huquqbuzarliklarni real vaqt rejimida monitoring qilish, statistik ma'lumotlarni tahlil qilish va fuqarolarning murojaatlarini tez hal etish imkoniyati yaratildi .

- Videokuzatuv tizimlari: Buxoro viloyatida “Qalqon” videokuzatuv markazi tashkil etilib, ko‘chalardagi kameralar yangilandi va ular markazga integratsiya qilindi .

4. Ijtimoiy himoya va profilaktika

- Yoshlar va nochor guruhlar bilan ishlash: Yoshlarni sport, madaniyat va ta’limga jalb qilish orqali jinoyatchilikning oldini olish dasturlari ishlab chiqildi .

- Ijtimoiy yordam: Huquqbuzarlik qilgan yoki jabrlangan shaxslarga huquqiy, psixologik va tibbiy yordam ko‘rsatish tizimi joriy etildi .

5. Mas’uliyat va nazorat mexanizmlari

- Rahbarlarning shaxsiy javobgarligi: Tuman va shahar rahbarlariga mahallalar nomma-nom biriktirilib, ularning faoliyati har oy va chorak yakunida yuqori organlar huzurida muhokama qilinadi .

- Hisobot tizimi: Har bir mahalla kesimida Prezidentga axborot berish tartibi belgilandi, bu esa muammolarni joyida hal etishga imkon beradi .

6. Xalqaro tajriba va mahalliy an’analarni uyg‘unlashtirish

“O‘zbekiston – 2030” strategiyasi asosida xalqaro tajriba (masalan, Rossiya, Xitoy kabi davlatlarning metodikalari) o‘rganilib, milliy qadriyatlar bilan uyg‘unlashtirildi . Bu yondashuv mahallalarning ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan .

Natija va Kutilgan Samaralar

Yangi tizim joriy etilgach, mahallalarda jinoyatchilik darajasi pasayishi, aholining huquqiy ongi oshishi va davlat-organlari hamkorligi kuchayishi kutilmoqda . Buning uchun fuqarolarning faol ishtiroki va rahbarlarning qat’iyati muhim omil hisoblanadi .

Bu yondashuvning muvaffaqiyati mahalliy an’analar, ilmiy tadqiqotlar va zamonaviy texnologiyalarning integratsiyasiga bog‘liq .